

Hervorming van het Amerikaanse bankwezen

Willen Amerikaanse banken voldoen aan de solvabiliteitseisen zoals de Bank voor Internationale Betalingen deze per 1 januari 1993 stelt, dan zullen de banken hun kredietverlening verder moeten beperken. Adviseurs van het Amerikaanse congres pleiten daarom voor een aanpassing van de strakke regels. Hierin wijken zij duidelijk af van de stellingname van de Fed. Deze stelde eerder bij monde van voorzitter Greenspan dat de Fed voorstander is van striktere eisen. Dit neemt niet weg dat er momenteel hard gewerkt wordt om ingrijpende wijzigingen aan te brengen in de regels waarbinnen Amerikaanse banken werken. Het Amerikaanse Ministerie van Financiën heeft dezer dagen hiertoe plannen ingediend.

Oude pijlers versleten

Momenteel steunt het Amerikaanse banksysteem vooral op drie pijlers die teruggaan tot de crisis van de jaren dertig: de Banking act die onder meer de deposito-garantie regelt, de Glass-Steagall wet waarin een strikte scheiding tussen bankzaken en effectentransacties is vastgelegd, en de McFadden wet die banken verbiedt buiten de eigen staat te werken.

De beperkingen waaraan Amerikaanse banken gebonden zijn vormen een handicap bij het vormen van een sterke positie binnen de VS van waaruit men de internationale concurrentie aankan. Binnen de groep van 30 grootste banken in de wereld komt nog maar één Amerikaanse bank voor, hetgeen het afnemende internationale belang van het Amerikaanse bankwezen overduidelijk illustreert. Daartegenover is nu sprake van een zeer groot aantal (12.500) banken, waaronder veel relatief kleine, die binnen het beschermde klimaat kunnen gedijen.

Stagnatie in kredietverlening

De verzwakking binnen het Amerikaanse bankwezen komt niet alleen tot uiting in het afnemende internationale belang van Amerikaanse banken. Daarnaast is sprake van financiële problemen. Enerzijds komen deze tot uiting in de slechte resultaten van de Amerikaanse banken en een toenemend aantal deconfitures. Het systeem van deposito-verzekering wordt daardoor te zwaar belast. Door de slechte winstgevendheid werken de lagere officiële rentetarieven slechts zeer gedeeltelijk door in de tarieven die de Amerikaanse banken aan hun cliënten in rekening brengen.

Tegelijkertijd blijken Amerikaanse banken zich in toenemende mate te beperken in de kredietverlening. Voor het bedrijfsleven wordt het steeds moeilijker geld bij banken te lenen.

Bovenstaande gevolgen zijn voor de Amerikaanse minister van Financiën Brady aanleiding geweest om verregaande hervormingen voor het bankwezen voor te stellen. Daarbij zullen de banken voortaan beoordeeld worden op hun kapitaalsterkte. Bank met een sterke kapitaalsbasis mogen in de toekomst aparte vennootschappen opzetten of overnemen die actief zijn in de effectenhandel, in het verzekeringswezen en in het beheer van beleggingsfondsen, terwijl daarnaast de regionale beperkingen komen te vervallen. Daartegenover staat dat ondernemingen met activiteiten in de financiële sector ook een meerderheidsbelang in banken mogen opbouwen.

De hervormingsplannen van Brady beogen echter niet alleen de Amerikaanse banken sterker te maken, maar tevens het toezicht op de zwakke banken te verscherpen. Dit toezicht is momenteel verdeeld over een viertal instanties maar zal in de toekomst moeten worden uitgevoerd door twee lichamen: de Federal Reserve Board en een nieuw op te richten Federal Banking Agency dat onder het Ministerie van Financiën ressorteert.

Verzekeringskas is leeg

Een versterkt toezicht zal ook moeten bijdragen aan een verbetering van de situatie van het verzekeringsvangnet voor insolvable banken, het Bank Insurance Fund (BIF). Door de vele bankfaillissementen in de laatste 10 jaar heeft het BIF vrijwel geen geld meer om uit te keren bij een nieuw faillissement. De ver-

antwoordelijkheid hiervoor ligt bij de Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC). Los van alle structurele wijzigingen waaraan wordt gewerkt moet de FDIC het deze maand nog met de banken eens worden over een plan voor extra gelden ten gunste van het BIF. Daarbij heeft Brady reeds aangekondigd dat hij geen belastinggelden in het fonds zal steken.

Om de kas van de FDIC te spekken ligt er thans een voorstel om voor \$ 10 miljard aan obligaties te plaatsen bij de banken, die vervolgens vrij verhandeld kunnen worden. Daarnaast zal er een heffing op aangehouden deposito's worden gelegd. Hierbij wil de Fed een nuancering gaan aanbrengen. Immers, in de praktijk lijkt de verzekering de banken een soort vrijbrief te bieden om te veel risico's te nemen bij het uitzetten van gelden. In de toekomst wil Brady de premieheffing dan ook mede laten afhangen van het risico dat de banken aangaan. Al te riskant geachte activiteiten zouden eventueel in aparte vennootschappen moeten worden ondergebracht waarvoor de deposito-verzekering niet geldt.

Grote banken bevoordeeld

Hoewel de voorstellen van Brady veel goede elementen bevatten wordt een moeilijke discussie verwacht. Recent erkende Brady namelijk dat er banken zijn, zoals de Bank of New England die begin januari overgenomen is door de FDIC, die 'too important to fail' zijn. In de praktijk betekent dit dat de maatregelen die de autoriteiten nemen kunnen verschillen per bank. Hierin ligt de angst van veel kleinere banken. Deze vrezen dat het publiek zijn geld vooral zal uitzetten bij banken die behoren tot deze categorie, waar in de praktijk van een betere verzekering sprake is. Uiteraard zou dit ten koste gaan van de kleinere banken. Algemeen wordt dan ook verwacht dat nog een groot aantal amendementen de revue zal passeren, zodat op zeer korte termijn nog geen soelaas van de voorgestelde maatregelen te verwachten is.

Deze bijdrage is ontleend aan de tweewekelijkse publikatie *Beleggen met van Lanschot*.